

עפ"א 11444/09/16 - יעקב שמיר נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

עפ"א 11444-09-16 שמיר נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

מספר בקשה: 12

בפני כבוד השופט ישראל פבלו אקסלרד
מבקש/ מערער יעקב שמיר
נגד מדינת ישראל
משיבה

החלטה

1. לפניי בקשת המערער להורות כי אפסול עצמי מלדון בערעור שהוגש במסגרת הליך זה.
2. המערער טען בבקשתו, כי "שפתו ודרך פנייתו של כב' השופט אינה ברורה דייה לתובע". בעניין זה נטען כי המערער אינו עו"ד וכי הוא מייצג את עצמו.
כמו כן, הפנה המערער להחלטתי מיום 30/1/2017, לפיה הוקדם הדיון בערעור לבקשת המשיבה, וזאת בניגוד לרצונו של המערער כי הדיון יותר על כנו. המערער טען כי החלטת בית המשפט היתה כי "לבית המשפט יש אינטרס לסיים את הטיפול בתיק מהר ככל שניתן", "גם כשידע (בית המשפט- י.פ.א) כי המסמכים והתשריט של המאשימה הנם מזויפים", כך לטענתו של המערער.
לטענת המערער, רצונו היה לקיים את הדיון במועד מאוחר יותר, מתוך כוונה כי עד אז, קיימת סבירות שהמשטרה תסיים את חקירתה בנוגע למסמכים מזויפים שהוגשו על ידי המאשימה לצורך הגשת כתב אישום כנגדו. עוד טען המערער, כי נאלץ להשקיע מכספו ולהציג חוות דעת מומחה לתכנון ובנייה שהגיע למסקנה כי התשריט והמסמכים שהגישה המשיבה, אינם אמין, אך בית המשפט לא אישר את קבלת חוות הדעת לתיק, מה שלדבריו מעלה תהיות וסימני שאלה, כלשונו של המערער.
3. לאחר שעיינתי בבקשה מצאתי להורות על דחייתה, אף ללא צורך בקבלת עמדת המשיבה.
4. המדובר הוא בבקשה מופרכת מן היסוד, שאין בה כל ממש.
5. זה המקום לציין, כי המערער אינו עורך דין ומטבע הדברים, הוא אינו מתמצא ברזי החוק והמשפט. יתכן כי בטעם זה נעוץ הקושי של המערער להבין את שפתו של בית המשפט. יובהר בעניין זה, כי אין כל מניעה לכך,

עמוד 1

שהמערער יקבל ייצוג בידי עורך דין מוסמך ולכן, טרוניתו בעניין זה כלל אינה מובנת. בכל מקרה, ההחלטות אליהן מתייחס המערער לשון פשוטה וברורה.

6. הדיון בערעור נקבע תחילה ליום 27/12/2016. בהחלטה מיום 6/12/2016 הדיון בוטל, וזאת לאור פנייתו של המערער לנשיאת בית המשפט העליון בבקשה להעברת הדיון למחוז אחר, בשל חשש למראית פני הצדק. בהמשך, לאחר שהנשיאה הנכבדה דחתה את בקשתו של המערער, הערעור נקבע לדיון ליום 12/6/2017, בהתאם ליומני.

בבקשה שהגישה המשיבה להקדמת הדיון נטען, כי המדובר בהליך המתנהל מזה זמן רב בערכאות השונות וכי יש אינטרס להביאו לכדי סיום, ולכן התבקש בית המשפט להורות על הקדמת הדיון. המערער מסר תגובה מטעמו והתנגד לבקשה מהטעם שמעוניין לדחות את הדיון עד לאחר שתשלים משטרת ישראל את בדיקותיה בעקבות התלונה שהגיש. בהחלטה מיום 30/1/2017 קבעתי כי לאור שינויים ביומני, אין מניעה להורות על הקדמת הדיון, תוך שצוין כי קיומה של חקירת משטרה אינה עילה לדחיית הדיון וכי לבית המשפט קיים אינטרס שהליכים בתיקים יסתיימו מהר ככל האפשר.

יוער, כי לא ברור מדוע הרהיב עוז המערער וטען כי בית המשפט יודע, כך ממש, כי המסמכים שהגישה המדינה הנם מזויפים. לא ניתנה על ידי כל החלטה בעניין זה.

זה המקום לציין, כי השלמת הדיון בהליכים, ועמידה על כך שההליכים המתנהלים בבית המשפט לא יימשכו שנים רבות, הנה נר לרגליה של מדינה מתוקנת, ובעלת חשיבות יתרה לשימור אמון הציבור במערכת השיפוט. נראה כי זהו אינטרס משותף של כל הנוגעים בדבר, תוך ציפייה לגיטימית של בעלי דין להגיע לפתרון בסכסוכים שרירים וקיימים, אשר הובאו לפתחו של בית המשפט, במהירות המרבית, שלא על דרך של "סחבת דיונית".

מכל מקום, ברור שעצם העובדה שהתנגדותו של החייב להקדמת הדיון בערעור נדחתה, אינה מהווה נימוק לפסילת שופט ואינה מקימה כל חשש למשוא פנים.

7. בעניין זה נקבע, כי אין פוסלים שופט בשל החלטות שיפוטיות דיוניות, שכן החלטות אלה ניטרליות ואינן מראות שהשופט נשא פנים לצד זה או אחר. עמד על כך כב' השופט זמיר בע"פ 1988/94 בראון נ' מדינת ישראל, פ"ד מח(3) 608, 629-627:

"הנטייה שלא לפסול שופט בשל החלטות שקיבל במהלך המשפט, כפי שהיא

עולה מן הפסיקה, נתמכת על-ידי שני טעמים עיקריים:

א) במקרה הרגיל, החלטות שקיבל השופט בקשר לניהול המשפט אינן

מלמדות על אפשרות ממשית של משוא פנים. במקרה כזה, אין

לשופט עניין אישי בתוצאות המשפט, אין לו דעה קדומה לכאן או

לכאן, וההחלטות שקיבל אינן משקפות אלא את רצונו לנהל את

המשפט כפי שתפקידו מחייב: באופן תקין, יעיל וצודק. אכן, הרגישות

והמתח המלווים את המשפט עשויים בנקל להוליד אצל בעל דין את

התחושה כי השופט אינו מבין אותו, אולי אף אינו אוהד אותו או אף

מתנכל לו, ומכל מקום אינו צודק. אולם בפועל, גם כאשר השופט

מגביל חקירה על-ידי בא-כוח הנאשם, נוזף בו או, במקרה קיצוני, מצווה לעצור נאשם שמפריע לניהול הדין, אין הוא מתכוון אלא למלא את תפקידו, לפי הבנתו ומצפונו. גם אם החלטות כאלה פוגמות במראית הצדק, מנקודת הראות של בעל הדין, אין להעדיף את מראית הצדק על עשיית הצדק... יש הבדל לעניין זה בין התבטאויות של שופט במהלך המשפט לבין החלטות של שופט בניהול המשפט. התבטאויות של שופט עשויות לגלות על פניהן התייחסות של השופט לנאשם או לאשמתו, לרבות זלזול או עוינות, ובמקרים קיצוניים אף דעה קדומה המגיעה כדי משוא פנים. לעומת זאת, החלטות של שופט בניהול המשפט בדרך כלל אינן מגלות, כשהן לעצמן, התייחסות כזאת. הן אינן מגלות יחס אישי מצד השופט כלפי הנאשם יותר מאשר פסק-דין המוצא את הנאשם אשם ודן אותו לעונש כבד. לכן בדרך כלל אין בהחלטות של שופט בקשר לניהול המשפט כדי לבסס טענה של משוא פנים.

אכן, נכון כי אפשר שהחלטת השופט בקשר לניהול המשפט תהיה מוטעית, לפי הדין, לגוף העניין... אך זהו, במקרה מסוג זה, פגם ניהולי ולא משוא פנים. התיקון של פגם כזה יכול לא פעם להיעשות במסגרת ערעור על החלטת השופט, לפני ערכאה גבוהה יותר, אך לא על-ידי פסילת השופט בשל משוא פנים. (ההדגשות אינן במקור). ב.

ב) קיים הבדל נוסף בין פסילת שופט בשל עניין אישי או דעה קדומה לבין פסילת שופט בשל החלטות בקשר לניהול המשפט. בקשה לפסול שופט בשל החלטות בקשר לניהול המשפט כרוכה בהתמודדות בין שני אינטרסים. מצד אחד עומד האינטרס של עשיית צדק, לרבות מראית הצדק. אינטרס זה עשוי לתמוך, במקרה מסוים, בטענה שיש לפסול שופט בגלל החלטות בקשר לניהול המשפט. אולם מן הצד השני עומד האינטרס של ניהול השפיטה באופן תקין ויעיל. ודוק. במצב זה אין המדובר רק בניהול היעיל של משפט מסוים, שבו מועלית הבקשה לפסילת השופט, אלא בניהול היעיל של משפטים בדרך כלל.

הנה כך אמר, בהקשר זה, כב' הנשיא שמגר:

"הנטייה להלך אימים על השופט ולמנוע ממנו את ניווטו של המשפט כסמכותו וכחובתו מוצאת לעצמה כלי עזר נוח בשימוש הבלתי נכון בטענת הפסלות; ההנחה היא, ככל הנראה, שחשש של השופט שמא יוקע כחסר מזג שיפוטי וכבלתי אובייקטיבי בגישתו, ירתיע אותו מקבלת החלטות שאינן נוחות לבעל הדין" (ראו ע"פ 77/93 עובדיה נ. מדינת ישראל, תק-על 93 (1) 169; ראו גם ע"פ 11319/03 כהן נ. מדינת ישראל, תק-על 2004(1), 567).

גם כב' הנשיא ברק עמד על כך באומרו ש"העובדה שהחלטות דיוניות מסוימות של בית המשפט אינן מיטיבות עם התובעים אינה מהווה עילת פסלות... הדרך הראויה להתמודדות עם החלטות מעין אלה

היא הגשת בקשת רשות ערעור, ולא ערעור פסלות" (ע"א 2730/98 תנופה שירותי כוח אדם בע"מ נ' גיאורניצאנו, פ"ד נב(2) 427, 433).

8. יוצא אפוא, כי בקשת המערער הוגשה בשל כך שהוא אינו "שבע רצון" מהחלטות בית המשפט, ולא יעלה על הדעת שתוגשנה בקשות לפסילת שופט מטעם זה בלבד, כי אז תהא עילה לפסלות כל שופט מטעם מי מן הצדדים שאינו חש נחת רוח מהחלטת השופט היושב בדיון.

9. הוא הדין ביחס לנימוק אותו ציין המערער בבקשתו לפיה, בית המשפט לא אישר לו לצרף ראייה נוספת בשלב הערעור. טענה זו אינה נכונה עובדתית. קבעתי בפירוש, כי בקשת המערער תידון בדיון (ראו החלטה מיום 2/3/2017).

10. לאור האמור לעיל, ומאחר והמערער לא הצביע על טעם המצדיק את בקשתו, ובהיעדר כל חשש למשוא פנים או לקיומה של עילה פסלות אחרת, אני מורה על דחייתה.

ניתנה היום, ט' אדר תשע"ז, 07 מרץ 2017, בהעדר הצדדים.